

بررسی و رتبه‌بندی راهکارهای فرهنگی در افزایش سهم دوچرخه در سفرهای شهری

عادل محمدی

کارشناسی ارشد، رشته مهندسی عمران، گرایش راه و ترابری، adel.mohammadi.f@gmail.com

چکیده-هدف این تحقیق بررسی و رتبه‌بندی راهکارهای فرهنگی در افزایش سهم دوچرخه در سفرهای شهری اصفهان بوده است. قلمرو مکانی این تحقیق ایستگاه‌های دوچرخه سواری شهر اصفهان می‌باشد و قلمرو زمانی تحقیق حاضر سال ۱۳۹۸ می‌باشد. در این تحقیق، راهکار فرهنگی از ۱۴ راهکار تشکیل شده است که آنها را مورد بررسی قرار داده‌ایم، روش تحقیق حاضر از لحاظ هدف اجراء در زمره تحقیقات کاربردی قرار داشته و از نظر زمان اجراء تحقیقی مقطعی محسوب می‌گردد. همچنین روش تحقیق از جهت نحوه اجراء توصیفی است. جامعه آماری کلیه افراد (جنسیت مذکر) حاضر در ایستگاه‌های دوچرخه سواری الپ در شهر اصفهان می‌باشد که در حال حاضر تعداد ۱۵ ایستگاه دوچرخه‌سواری در نقاط مختلف شهر موجود و در حال خدمت‌رسانی به شهروندان با جنسیت مذکر می‌باشند. بنابراین جامعه آماری تحقیق حاضر ۴۵۰ دوچرخه‌سوار با جنسیت مذکر، که استفاده‌کننده از دوچرخه در سطح شهر اصفهان می‌باشد، هستند. نمونه آماری نیز تعداد ۲۰۷ دوچرخه‌سواران مذکر حاضر در ایستگاه‌های دوچرخه سواری در سطح شهر اصفهان را با استفاده از روش نمونه‌گیری کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب کرده‌ایم. در ضمن روش نمونه‌گیری نیز تصادفی ساده می‌باشد. در این تحقیق برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است و در انجام آن از تکنیک‌های آماری توصیفی و استنباطی (آزمون تی تک نمونه‌ای، آزمون فریدمن و آماره کولموگروف اسمیرنوف) استفاده می‌شود. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد، راهکار ارائه امکانات ویژه اعم از تخفیف، پاداش، تغذیه و غیره با میانگین رتبه‌ای ۸/۷۴ درصد رتبه اول، راهکار وجود امنیت با میانگین رتبه‌ای ۸/۲۸ درصد رتبه دوم، راهکار سه شنبه‌های بدون خودرو با میانگین رتبه‌ای ۸/۱۵ درصد رتبه سوم، را به خود اختصاص داده‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد، بین راهکارهای فرهنگی و افزایش سهم دوچرخه در سفرهای شهری اصفهان، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: دوچرخه، راهکار فرهنگی، سفرهای شهری

۱. مقدمه

های اصلی و نهایتاً آلودگی زیست محیطی و بر هم زدن روابط سنتی اجتماعی و سلامت روانی ساکنین شده است. توسعه و گسترش سامانه حمل و نقل غیرموتوری خصوصاً دوچرخه در کنار سایر سیستم‌های حمل و نقل یکی از سیاست‌های فراروی مسئولان و مدیریت شهری اصفهان است. شهر اصفهان از دیرباز دارای زمینه‌های اقلیمی و اجتماعی استفاده از دوچرخه بوده است. شاهد آن مسیرهای ویژه دوچرخه سواری است که از سال‌های پیش در برخی نقاط اصفهان وجود داشته است. اما به دلایلی از جمله فقدان زیرساخت‌های لازم، طولانی شدن زمان برخی از سفرها، تداخل ترافیک دوچرخه و سایر وسایل نقلیه و در نتیجه کاهش امنیت دوچرخه سواری، عوامل فرهنگی و غیره به تدریج نقش این وسیله در جا به جایی شهروندان کاهش یافته است [۱].

حرکت، عامل اصلی پویایی زندگی شهری و تداوم بخش فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی است. امروزه در بسیاری از شهرهای جهان در حال توسعه، رشد اقتصادی همراه و همزاد افزایش سفرهای درون شهری است و در عین حال در بسیاری از موارد، الگوی سفر تا حد بسیار زیادی به خودرو متکی است و این موضوع، مانعی در مسیر دستیابی به حمل و نقل شهری پایدار محسوب می‌گردد. رشد جمعیت و توسعه شهری سریع در کلان‌شهرهای کشورمان از جمله استان اصفهان، از یک سو و ساختار فضایی نامتعادل، تغییر در روش زندگی و الگوهای شغلی، منجر به افزایش شدید تقاضای سفر در سطح شهر اصفهان شده است. افزایش تقاضای سفر و نیاز به جا به جایی و پویایی شهروندان منجر به ازدیاد تعداد خودروها، افزایش تراکم ترافیکی در شریان